

Садовенко О.Г. - к.мед.н., асистент кафедри дитячої хірургії ДЗ «ДМА МОЗ України».

Барсук О.М. - к.мед.н., доцент кафедри дитячої хірургії ДЗ «ДМА МОЗ України».

Андрейченко І.І. - лікар вищої категорії КЗ «ДОДКЛ» ДОР». Адреса: м. Дніпропетровськ, вул. Космічна, 13, тел.: (056) 713-66-01.

Цербина І.В. - лікар вищої категорії КЗ «ДОДКЛ» ДОР».

УДК 617.541-007.2-089-053.2

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2016

В.А. Дігтяр, Д.І. Шульга, М.О. Камінська, О.І. Мохов

ХІРУРГІЧНА КОРЕКЦІЯ КІЛЕПОДІБНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ГРУДНОЇ КЛІТКИ У ДІТЕЙ

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»,

м. Дніпропетровськ,

КЗ «Криворізька міська клінічна лікарня №8», м. Кривий Ріг,

КЗ «Дніпропетровська обласна дитяча клінічна лікарня»,

м. Дніпропетровськ

Вступ. Кілеподібна деформація грудної клітки (КДГК) – це важка вада розвитку, що характеризується вираженим косметичним та функціональним дефектом. З урахуванням того, що усі види операцій дуже травматичні, й припускають широкий операційний доступ, існує високий ризик розвитку ускладнень. У зв'язку з цим залишається актуальною необхідність розробки нових малоінвазивних методів оперативної корекції цієї вади розвитку грудної клітини.

Мета. Провести аналіз результатів хірургічного лікування КДГК у дітей з використанням способу малоінвазивної передньої торакопластики.

Матеріали та методи. Прооперовано 35 пацієнтів з КДГК II та III ступеню віком від 11 до 18 років. Хлопчиків було 30 (85,7%), дівчаток 5 (14,3%). Обстеження включало проведення загальноклінічних лабораторних досліджень, спірографію, електрокардіографію, ехокардіографію, рентгенографію грудної клітки. Усім пацієнтам виконана малоінвазивна передня торакопластика з використанням титанової пластини.

Результати. Враховуючи нормалізацію змін показників серцево-судинної та дихальної систем, результати лікування КДГК визнані наступними: добре - у 32 (91,4%) пацієнтів, задовільно - у 3 (8,6%), незадовільно - не визначено.

Висновки. Використання малоінвазивної передньої торакопластики за допомогою титанової пластини має переваги в порівнянні з резекційними методиками, а саме: відсутність резекції ребер та грудини, мобілізація загрудинного простору, скорочення терміну операції, ліквідування деформації з вдалим функціональним та косметичним результатом.

Ключові слова: кілеподібна деформація, торакопластика, діти.

Вступ. Кілеподібна деформація грудної клітки (КДГК) – це важка вада розвитку, що характеризується вираженим косметичним дефектом [1, 4]. У вітчизняній і зарубіжній літературі відзначається великий відсоток вдалих результатів корекції цієї патології відкритим способом, проте усі види операцій дуже травматичні, оскільки припускають широкий операційний доступ, включають маніпуляції на кістково-хрящовій і м'язових тканинах грудної клітки, при цьому існує високий ризик розвитку ускладнень в інтра- і післяопераційному періодах [2, 3, 5]. У зв'язку з цим залишається актуальною

ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ

необхідність розробки нових малоінвазивних методів оперативної корекції цієї вади розвитку грудної клітини, коли при мінімальній травмі шкірного покриву і грудинно-реберного комплексу усувається деформація з урахуванням естетичних вимог пацієнта.

Мета. Провести аналіз результатів хірургічного лікування КДГК у дітей з використанням малоінвазивної передньої торакопластики.

Матеріали та методи. За останні п'ять років в клініці проведено оперативне лікування 35 дітей з КДГК II та III ступеню в стадії компенсації та субкомпенсації. Хлопчиків було 30 (85,7%), дівчаток 5 (14,3%). За класифікацією В.Б. Шамика (2003) грудинно-реберний I тип трапляється у 15 дітей (42,85%), а реберно-грудинний II тип - у 20 дітей (57,15%). За формою деформації частіше зустрічалась еліпсова та кругла. Признаки дисплазії сполученої тканини виявлені у всіх пацієнтів. Це проявлялось у вигляді деформації хребта (сколіоз або кіфоз), плоскостопість, малих аномалій розвитку серця, гіпоплазії легеневої тканини. Більшість дітей прооперовано у віці від 11 до 18 років, коли деформація грудної клітки мала найбільш виражені прояви. Прогресування деформації грудної клітки припадало на пубертатний період. Усім дітям виконувалось комплексне обстеження, яке включало: загально-клінічні методи обстеження з обчисленням антропометричних показників, загально-клінічні лабораторні та біохімічні дослідження, рентгенологічне обстеження грудної клітки у двох проекціях, детальне інструментальне обстеження серцево-судинної та дихальної систем, включаючи комп'ютеризовану спірографію, ехокардіографію. Дослідження проводились до операції, після оперативного втручання, а також при диспансерному нагляді. Всі хворі оперовані способом малоінвазивної передньої торакопластики з використанням титанової пластини. Спосіб полягає в усуненні КДГК шляхом компресії титанової пластини в ділянках деформації передньої стінки грудної клітки, пластину проводять субфасціальна грудинно-реберно через попередньо сформований тунель із двох розрізів в передне-аксілярних ділянках з обох боків.

Результати та їх обговорення. Оперативне втручання виконувалось у дітей згідно із розробленими показниками, які передбачали, не тільки зміни косметологічного характеру, а й враховували зареєстровані порушення серцево-судинної, дихальної систем, а також деформації хребта. При аналізі показників спірограми виявлено їх нормалізація у 19 дітей (82,6%), у інших залишились помірні порушення по рестриктивному типу. На ЕКГ відхилень від вікової норми не було у 78,2%, синусова аритмія залишилась у 12,2%, та сповільнення проведення по правій ножці пучка Гіса – 9,6%. При оцінці РеоКГ серцевий викид нормалізувався у 65,2%, а гіперкінетичний тип центральної гемодинаміки відмічався у 21,7% дітей; ознаки легеневої гіпертензії були виявлені у 73,9% дітей до операції, а після операція легенева гіпертензія зареєстрована лише у 30,4%. При проведенні ЕхоКГ до проведення оперативного втручання легенева гіпертензія реєструвалась у 21,7% дітей. Після операції ні в кого не відмічалось ознак легеневої гіпертензії.

У пацієнтів, оперованих за даною методикою, переливання еритроцитарної маси і препаратів крові не виконувалося. Під час проведення шкірних розрізів і формування місця для проведення пластини та фіксації обсяг інтраопераційної крововтрати у прооперованих хворих становив від 30 до 50 мл. Середня тривалість оперативного втручання складала від 60

до 100 хв. Знеболювання наркотичними анальгетиками та застосування епідуральної анестезії не проводилося. Більшість дітей переводили у вертикальне положення на другу добу й дозволяли починати ходити. Ранні післяопераційні ускладнення (консервативне лікування пневмотораксу) мали місце у одного хворого (2,85%). У відстроченому післяопераційному періоді виявлено розрив металеві ниті кріплення стабілізаторів у двох хворих (5,7%), серома у одному випадку (2,85%).

Віддалені результати лікування простежені в термін від 6 місяців до 5 років після операції. Оцінювали результати за наступними критеріями: 1. добре - деформація повністю усунена, антропометричні показники відповідають віку, косметичний результат влаштовує хворого, функціональні дослідження не виявляють відхилень від норми; 2. задовільно - частковий рецидив деформації або викривлення реберних дуг, скарги на косметичний дефект або відсутні, або мінімальні, функціональні показники в нормі; 3. незадовільно - повний рецидив деформації, скарги на косметичний дефект.

Враховуючи нормалізацію змін показників серцево-судинної, дихальної систем, а також позитивні зміни з боку психологічних та косметологічних порушень, результати лікування КДГК у 32 (91,4%) пацієнтів визнані вдалими, у 3 (8,6%) – задовільний, незадовільних результатів не визначено.

Висновки. Застосування розробленого способу малоінвазивної передньої торакопластики є перспективний напрямок хірургії грудної клітки. Використання малоінвазивної передньої торакопластики за допомогою титанової пластини має переваги у порівнянні з резекційними методиками, а саме: відсутність резекції ребер та грудини, мобілізації загрудинного простору, скорочення терміну операції, больовий синдром менш виражений, відсутність міграції пластини, можливість росту та розвитку грудної клітини, ліквідування деформації з вдалими функціональним та косметичним результатами.

Література

1. Дмитренко А. П. Хирургическая коррекция килевидной деформации грудной клетки у детей с использованием малоинвазивных технологий: автореф. дис... канд. мед. наук. - Омск, 2014. -21 с.
2. Разумовский А.Ю. Торакопластика при килевидной деформации грудной клетки у детей / А.Ю. Разумовский, А.В. Алхасов, В.Е. Рачков // Хирургия. – 2011. – №4. – С.25–31.
3. Стальмахович В.Н. Хирургическая коррекция килевидной деформации грудной клетки у детей с использованием малоинвазивных методов / В.Н. Стальмахович, А.А. Дюков, А.П. Дмитренко // Российский вестник детской хирургии, анестезиологии и реанимации – 2013. – №1. – С. 94–98.
4. Fonkalsrud E.W. Pectuscarinatum: the under treated chest malformation / Fonkalsrud E.W. // Asian. J. Surg. – 2003. - № 26. – P. 189-192
5. Saxena A.K. Pectusex cavatum, pectus carinatu mando ther form soft horacicde formities. / Saxena A.K. // J. Indian. Assoc. Pediatr. Surg. – 2005. - №10. – P.147-157.

В.А. Дегтярь, Д.И. Шульга, М.О. Каминская, А.И. Мохов
**Хирургическая коррекция килевидной деформации
грудной клетки у детей**

ГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины»,
г. Днепропетровск,

КУ «Криворожская городская клиническая больница №8»,
г. Кривой Рог,

КУ «Днепропетровская областная детская клиническая больница»,
г. Днепропетровск

Введение. Килевидная деформация грудной клетки (КДГК) – это тяжелая аномалия, характеризующаяся выраженным косметическим и функциональным дефектом. С учетом того, что все виды операций очень травматичны и предполагают широкий операционный доступ, существует высокий риск развития осложнений. В связи с этим остается актуальной необходимость разработки новых малоинвазивных методов оперативной коррекции этого недостатка развития грудной клетки.

Цель. Провести анализ результатов хирургического лечения КДГК у детей с использованием способа малоинвазивной передней торакопластики.

Материалы и методы. Выполнена хирургическая коррекция 35 пациентам с КДГК II и III степени в возрасте от 11 до 18 лет. Мальчиков было 30 (85,7%), девочек 5 (14,3%). Обследование включало проведение общеклинических лабораторных исследований, спирографию, электрокардиографию, эхокардиографию, рентгенографию грудной клетки. Всем пациентам выполнена малоинвазивная передняя торакопластика с использованием титановой пластины.

Результаты. Учитывая нормализацию изменений показателей сердечно-сосудистой и дыхательной систем, результаты лечения КДГК определены следующими: хорошие - у 32 (91,4%) пациентов, удовлетворительные - у 3 (8,6%), неудовлетворительные - не отмечалось.

Выводы. Использование малоинвазивной передней торакопластики с помощью титановой пластины имеет преимущества по сравнению с резекционными методиками, а именно: отсутствие резекции ребер и грудины, мобилизация загрудинного пространства, сокращение срока операции, ликвидирование деформации с хорошим функциональным и косметическим результатами.

Ключевые слова: килевидная деформация, торакопластика, дети.

V.A. Dihciar, D.I. Shulga, M.O. Kaminska, A.I. Mohov

Surgical treatment of carinatum chest deformity in children

SE «Dnipropetrovsk Medical Academy of the Ministry of Health of
Ukraine»,

SE «Kryvyi Rig City Clinical Hospital №8»,

CE «Dnipropetrovsk Regional Children Clinical Hospital»

Introduction. Carinatum chest deformity (CCD) is a severe malformation characterized by pronounced cosmetic and functional defects. However, all types of operations are very traumatic; suggest a surgical approach, while there is a high risk of developing complications. In this connection, there remains an urgent need to develop new techniques of minimally invasive surgical correction of this deficiency of the thorax.

Aim. To analyze the results of surgical treatment in children with CCD by using the method of minimally invasive anterior thoracoplasty.

Materials and methods. There was performed surgical correction in 35 patients with CCD II and III degrees at the age of 11 to 18 years. The boys were 30 (85.7%), girls were 5 (14.3%). The examination included the general clinical laboratory tests, spirography, electrocardiography, echocardiography, chest radiography. All the patients underwent minimally invasive anterior thoracoplasty by using a titanium plate.

Results. Regarding the normalization of changes in characteristics of cardiovascular and respiratory systems, the results of CCD treatment in 32 (91.4%) patients should be considered as good, and satisfactory in 3 (8.6%) cases, unsatisfactory results were not observed.

Conclusions. The use of minimally invasive anterior thoracoplasty with titanium plate has advantages over resection techniques, namely: the lack of resection of ribs and sternum, mobilization of retrosternal space, reducing the duration of the operation, the deformation is eliminated with good functional and cosmetic results.

Key words: carinatum chest deformity, thoracoplasty, children.

Ведомости об авторах:

Дегтярь Валерий Андреевич - д.м.н., профессор, зав. кафедрой детской хирургии ГУ «ДМА МЗ Украины». Адресс: 49044, Днепропетровск, ул. Дзержинского 9, тел.: (056) 713-63-11.

Каминская Марианна Олеговна - к.м.н., доцент.

Шульга Дмитрий Иванович - к.м.н., зав. торакальным отделением.

Мохов Алексей Иванович - к.м.н., зав. травматологическим отделением.